

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ТА ТУРИСТИЧНОГО
БІЗНЕСУ

В. Д. Олійник

РЕКРЕАЛОГІЯ ТА РЕКРЕАЦІЙНІ КОМПЛЕКСИ СВІТУ

*Методичні рекомендації
до практичних занять та виконання
самостійних і індивідуальних робіт
для здобувачів спеціальності
242 «Туризм і рекреація» усіх форм навчання*

Одеса - 2025

УДК : 338:486 (075)

О 54

*Рекомендовано навчально-методичною радою
Факультету Менеджменту, готельно-ресторанної
справи та туризму (протокол № 5 від 23 січня 2025 р.)*

Рецензенти:

Шовкун Т. М. – к.г.н., доцент кафедри географії, туризму та спорту
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;

Данілова О. М. – к.с/г.н., доцент кафедри економічної географії та
екологічного менеджменту Чернівецького національного університету імені
Юрія Федьковича

О 54

Олійник В. Д.

РЕКРЕАЛОГІЯ ТА РЕКРЕАЦІЙНІ КОМПЛЕКСИ СВІТУ : *методичні рекомендації до практичних занять та виконання самостійних і індивідуальних робіт для здобувачів спеціальності 242 «Туризм і рекреація» усіх форм навчання* [Електронне видання]. / В. Д. Олійник ; кафедра готельно-ресторанного та туристичного бізнесу. – Одеса : 2025. – с. 32 – Режим доступу:

ISBN

Методичні рекомендації до практичних занять та виконання самостійних і індивідуальних робіт для здобувачів спеціальності 242 «Туризм і рекреація» усіх форм навчання з курсу «Рекреалогія та рекреаційні комплекси світу» розроблений відповідно до навчального плану, який складається з навчальної програми курсу, методичних рекомендацій з проведення практичних занять і завдань для самостійної роботи здобувачів, списку рекомендованої літератури. Матеріали призначено для студентів факультету Менеджменту, готельно-ресторанної справи та туризму, які навчаються за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти за спеціальністю «Туризм і рекреація».

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Рекреалогія та рекреаційні комплекси світу» вивчає умови формування, розвитку і розміщення територіальних рекреаційних комплексів, ознайомлює здобувачів вищої освіти з системами організації діяльності населення для відновлення фізичних і духовних сил: відпочинком, оздоровленням та курортним лікуванням, туристичними мандрівками тощо.

Дисципліна «Рекреалогія та рекреаційні комплекси світу» вивчає процеси формування та розвитку сфери суспільно-організованої праці – рекреаційної галузі, що забезпечує реалізацію різноманітних рекреаційних потреб населення, сприяє оздоровленню нації, підвищенню працездатності, розвитку фізичних і духовних сил та якостей населення у світі. Забезпечення різноманітних рекреаційних потреб населення стає можливим завдяки формуванню та розвитку певної сфери суспільно організованої праці – рекреаційної галузі, що включає санаторно-курортне обслуговування, масовий відпочинок та дозвілля і туризм.

Тому дисципліна «Рекреалогія та рекреаційні комплекси світу» відображає їх суттєвість та структуру, проблеми конкуренції та атрактивності на світовому та національному рівнях, розкриває функціональну і територіальну диференціацію рекреаційних потоків. Значну увагу приділено рекреаційному районуванню та аналізу регіональних умов і проблем розвитку рекреаційних комплексів як в світі, так і в Україні, їх конкурентоспроможності на світовому рівні та подальшому розвитку рекреаційно-туристського обміну

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 15 Загальна кількість годин – 450	Галузь знань - 24 «Сфера обслуговування»	Обов'язкова	
	Спеціальність – 242 «Туризм і рекреація»	Рік підготовки:	
		2,3-й	
		Семестр	
		3,4,5-й	
Мова навчання – українська	Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень	Лекції	
		80	24
		Практичні	
		86	26
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота та індивідуальні завдання	
		284	400
		Вид контролю:	

		Екзамен	
--	--	---------	--

Дисципліна «Рекреалогія та рекреаційні комплекси світу» входить до циклу дисциплін професійної та практичної підготовки спеціальності 242 «Туризм і рекреація» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» та орієнтована на засвоєння здобувачами вищої освіти системи знань теорії основ рекреології та рекреації, досліджень рекреаційних дестинацій, формування фахового світогляду щодо територіальної організації та умов розвитку різних видів рекреації в регіонах і країнах світу, набуття навичок геопросторового аналізу рекреаційних дестинацій та специфіки розвитку рекреації в різних регіонах і країнах світу, що виступають базою для подальшого створення конкурентоздатних туристичних продуктів. В курсі вивчаються основні питання, що пов'язані з теоретичними базовими питаннями туризму і рекреації.

Метою навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців комплексу знань щодо базових принципів, категорій, методів та інструментів організації рекреаційних послуг, ознайомлення студентів з основними поняттями теорії і методології організації рекреаційної діяльності.

Передумови для вивчення дисципліни є знання, які студенти отримали під час засвоєння дисциплін «Готельна справа», «Нормативно-правове регулювання в бізнесу», «Організація туризму», «Ознайомча практика» постреквізити, «Рекреалогія та рекреаційні комплекси світу», «Сталий розвиток туризму», «Курортна справа», «Туристичне країнознавство» «Виробнича практика».

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Рекреалогія та рекреаційні комплекси світу» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

Спеціальні компетентності

СК15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності

СК17. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій

СК18. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління

СК20. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного)

СК 32. Здатність визначати туристичну специфіку регіону, розробляти тематичні програми та проекти на території України та в регіонах світу.

Навчальна дисципліна «Рекреалогія та рекреаційні комплекси світу» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

ПР02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.
 ПР04. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.
 ПР05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.
 ПР06. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.
 ПР23. Знати і розуміти умови та фактори розвитку туризму, професійно визначати туристичну специфіку регіону, розробляти програми обслуговування тематичного спрямування в Україні та регіонах світу

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

- понятійний апарат рекреології;
- основні форми, типи та види рекреації та рекреаційних послуг;
- види рекреаційного обслуговування обслуговування;
- основи організації рекреаційних послуг;
- ієрархію ТРК;
- основні характеристики ТРК окремих материків.

Уміння:

- застосовувати складові понятійного апарату в сфері рекреації;
- застосовувати нові форми та види рекреації при характеристиці регіонів країни та рекреаційних комплексів світу;
- розробляти та обґрунтовувати основні напрями удосконалення та підвищення ефективності рекреаційної галузі або окремого виду рекреації;
- складати план надання рекреаційних послуг з урахуванням основних видів рекреаційної діяльності;
- за запропонованими планами і програмами складати характеристику запланованих рекреаційних послуг;
- складати програму надання рекреаційних послуг;
- робити оцінку запропонованим рекреаційним послугам;
- ранжувати ТРК за різними ознаками;
- пояснювати причинно-наслідкові зв'язки ТРК.

Навички:

- упорядковувати набуті знання у вигляді виконання індивідуальних завдань.
- аргументовано обговорити та охарактеризувати рекреаційну дестинацію

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	у тому числі				у тому числі			
	усього	лекц.	прак	сам. роб.	усього	лекц.	прак	сам. роб.

Тема 1. Рекреаційна діяльність як різновид економічної діяльності.	18	2	4	12	17	1	1	15
Тема 2. Еволюція рекреаційної діяльності	20	4	4	12	17	1	1	15
Тема 3. Теоретичні основи формування рекреаційних комплексів	20	4	4	12	17	1	1	15
Тема 4. Етапи та стадії формування територіальних рекреаційних комплексів	18	2	4	12	16	1		15
Тема 5. Рекреаційні послуги, потреби і рекреаційний попит	20	4	4	12	16	1		15
Тема 6. Рекреаційно-ресурсний потенціал як основа формування рекреаційного комплексу. Види рекреаційних ресурсів.	20	4	4	12	16	1		15
Тема 7. Організація лікувально-профілактичних послуг.	20	4	4	12	16		1	15
Тема 8. Організація спортивно-оздоровчих послуг	20	4	4	12	16		1	15
Тема 9. Організація культурно-пізнавальних рекреаційних послуг	18	2	4	12	16		1	15
Усього годин за семестр	174	30	36	108	147	6	6	135
Тема 10. Європейський ТРК	23	4	4	15	22	1	1	20
Тема 11. Близькосхідний ТРК	23	4	4	15	22	1	1	20
Тема 12. Азійсько-Тихоокеанський ТРК	23	4	4	15	22	1	1	20
Тема 13. Африканський ТРК	19	2	2	15	22	1	1	20
Тема 14. Американський ТРК	23	4	4	15	22	1	1	20
Тема 15. Рекреаційне природокористування й охорона природи у рекреаційних комплексах світу.	19	2	2	15	22	1	1	20
Усього годин за семестр	130	20	20	90	132	6	6	120
Тема 16. Природно-рекреаційні та туристичні ресурси України	20	4	4	12	22		2	20
Тема 17. Підходи до рекреаційного районування України. Таксономічні одиниці сучасного рекреаційного районування.	14	2	2	10	23	1	2	20
Тема 18. Особливості розвитку рекреаційного комплексу України.	14	2	2	10	19	2	2	15
Тема 19. Формування та регіональні проблеми розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України.	14	2	2	10	19	2	2	15
Тема 20. Характеристика рекреаційних районів України (Західний, Центральний, Східний, Південний, Кримський, Закарпатський).	36	12	12	14	29	2	2	25
Тема 21. Планувальна організація рекреаційних територій	14	2	2	10	24	2	2	20
Тема 22. Дизайн і архітектура в сучасній рекреаційній діяльності	14	2	2	10	18	2	1	15
Тема 23. Рекреаційне природокористування й охорона природи у рекреаційних комплексах.	18	4	4	10	17	1	1	15

Усього годин за семестр	146	30	30	86	171	12	14	145
Усього годин	450	80	86	284	450	24	26	400

4. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Рекреаційна діяльність як різновид економічної діяльності. 1. Основні визначення дисципліни 2. Функції рекреації 3. Цикли рекреаційної діяльності 4. Класифікація	4	1
2	Тема 2. Еволюція рекреаційної діяльності 1. Підходи до періодизації РД 2. Характеристика періодів РД	4	1
3	Тема 3. Теоретичні основи формування рекреаційних комплексів 1. Формування та характеристика ТРК 2. Схема, властивості, типологія ТРК і ТРС. 3. Наукові категорії розвитку й розміщення рекреації та туризму.	4	1
4	Тема 4. Етапи та стадії формування територіальних рекреаційних комплексів 1. Етапи та стадії формування територіальних рекреаційних комплексів. 2. Типологія рекреаційних занять. 3. Цикли рекреаційної діяльності. 4. Конструювання ЦРД.	4	
5	Тема 5. Рекреаційні послуги, потреби і рекреаційний попит 1. Рекреаційна послуга, визначення, властивості, ознаки. 2. Сутність рекреаційних потреб. 3. Чинники формування рекреаційних потреб. 4. Сутність і характеристика рекреаційного попиту. 5. Ринок рекреаційних послуг	4	
6	Тема 6. Рекреаційно-ресурсний потенціал як основа формування рекреаційного комплексу. Види рекреаційних ресурсів. 1. Поняття рекреаційно-ресурсного потенціалу. 2. Класифікація і склад рекреаційних ресурсів. 3. Методи оцінки природних рекреаційних ресурсів. 4. Історико-культурні рекреаційні ресурси. 5. Інфраструктурні рекреаційні ресурси.	4	
7	Тема 7. Організація лікувально-профілактичних послуг. 1. Характеристика лікувально-профілактичних рекреаційних послуг. 2. Природні рекреаційні ресурси. 3. Організація надання лікувально-профілактичних послуг. 4. Санаторно-курортні організації як інструмент надання лікувально-профілактичних послуг	4	1

8	Тема 8. Організація спортивно-оздоровчих послуг 1. Характеристика спортивно-оздоровчих рекреаційних послуг. 2. Види послуг. 3. Туристська послуга як вид рекреаційно-оздоровчих послуг.	4	1
9	Тема 9. Організація культурно-пізнавальних рекреаційних послуг <u>1. Загальна характеристика культурно-пізнавальних рекреаційних ресурсів.</u> <u>2. Екскурсія як різновид культурно-пізнавальних рекреаційних послуг.</u>	4	1
10	Тема 10. Європейський ТРК 1. Туристичне районування Європи. ПРП регіону. 2. Туристична інфраструктура. 3. Середземноморський район. Рекреаційний потенціал країн Середземномор'я. 4. Північноєвропейський регіон пасивного туризму. 5. Рекреаційний потенціал країн – центрів туризму Західної Європи. 6. Західноєвропейський туристський регіон. 7. Альпійський туристський район. 8. Південно-європейський туристський регіон. 9. Рекреаційний потенціал країн-центрів туризму Південної Європи. 10. Субтропічне Середземномор'я. 11. Географічні тенденції розвитку міжнародного туризму в країнах Центральної і Східної Європи.	4	1
11	Тема 11. Близькосхідний ТРК 1. Туристична характеристика Єгипту. 2. Туристична характеристика Йорданії. 3. Туристична характеристика Лівану. 4. Туристична характеристика Саудівської Аравії. 5. Туристична характеристика Сирії.	4	1
12	Тема 12. Азійсько-Тихоокеанський ТРК 1. Туристичне районування Східно-Азіатсько-Тихоокеанського макрорегіону 2. Ресурси регіону, їх характеристика 3. Аналіз інфраструктури регіону 4. Характеристика мезорегіонів	4	1
13	Тема 13. Африканський ТРК 1. Нерівномірність туристично-рекреаційного освоєння Африки. 2. Туристичне районування Африки. 3. Основні проблеми сучасної Африки 4. Аналіз ПРП та інфраструктури регіону 5. Характеристика регіонів Африки	2	1
14	Тема 14. Американський ТРК 1. Туристичне районування Америки. 2. ПРП регіону. 3. Інфраструктура регіону 4. Характеристика Північної Америки. 5. Характеристика Центральної Америки. 6. Характеристика Південної Америки.	4	1
15	Тема 15. Рекреаційне природокористування й охорона природи у рекреаційних комплексах світу. 1. Особливі умови розвитку туризму в Антарктиді.	2	1

	2. Історичні аспекти розвитку туризму. 3. Перспективні види туризму в Антарктиді.		
16	Тема 16. Природно-рекреаційні та туристичні ресурси України 1. ПРП України. Характеристика 2. Матеріальні і нематеріальні ресурси. 3. Соціальні потреби населення.	4	2
17	Тема 17. Підходи до рекреаційного районування України. Таксономічні одиниці сучасного рекреаційного районування. 1. Загальні засади районування. 2. Історико-географічні регіони. 3. Поняття “район” і “регіон”. 4. Інтегральна і комплексна регіоналізація. 5. Рекреаційне районування. 6. Чинники географічного положення рекреаційних районів. 7. Рекреаційне районування України.	2	2
18	Тема 18. Особливості розвитку рекреаційного комплексу України. 1. Системний підхід в рекреаційній географії. Системи і комплекси. 2. Територія і простір. 3. Типи ТРС. 4. Таксономічні ранги рекреаційних територій	2	2
19	Тема 19. Формування та регіональні проблеми розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України. 1. Основи туристичного районування. 2. Поділ території за спеціалізацією, структурою рекреаційних ресурсів і напрямом їх освоєння. 3. Територіальні особливості рекреаційних ресурсів України. 4. Закономірності та принципи рекреаційного районування країни.	2	2
20	Тема 20. Характеристика рекреаційних районів України (Західний, Центральний, Східний, Південний, Кримський, Закарпатський). 1. Характер рекреаційної спеціалізації районів. 2. Крупні рекреаційні зони і центри, їх характеристика. 3. Аналіз рекреаційної структури районів.	12	2
21	Тема 21. Планувальна організація рекреаційних територій 1. Функціонально-планувальна структура рекреаційних установ. 2. Основні складові внутрішнього простору. 3. Планувальна організація житлового поверху рекреаційних установ.	2	2
22	Тема 22. Дизайн і архітектура в сучасній 1. Поняття архітектура, архітектура РК 2. Об'ємні споруди 3. Ландшафтна архітектура (садово-паркове мистецтво) 4. Містобудування (створення нових і реконструкція старих міст, селищ, районів).	2	1
23	Тема 23. Рекреаційне природокористування й охорона природи у рекреаційних комплексах. 1. Сутність і функціональна модель рекреаційного природокористування. 2. Рекреаційний вплив на природні комплекси. 3. Інструменти охорони природи в системі природокористування. 4. Поняття рекреаційного навантаження та рекреаційна ємність території.	4	1

	Всього	86	26
--	---------------	-----------	-----------

5. ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Завдання 1. Скласти структурно-логічну схему взаємозв'язків суспільної діяльності людини та функцій рекреаційної діяльності.

Завдання 2. Скласти схему концептуально-понятійного апарату дисципліни.

Завдання 3. Проаналізувати закони України про організацію відпочинку населення: «Про курорти», «Про туризм», «Про природно-заповідний фонд». Визначити основні поняття, викладені в законах.

Завдання 4. На основі завдання 4 скласти словник основних понять – видів курортів, термінів, прийнятих у туристичній галузі, види природоохоронних територій. Навести приклади та відповідності.

Завдання 5. Визначити поняття робочого та неробочого часу та його вплив на рекреаційну діяльність.

Завдання 6. Побудуйте схему ТРК (за автором – проф. О. Г. Топчієв) та заповніть за змістом: «П» - підкомплекси; «РК» - рекреаційні кластери; «РЦ» - рекреаційні цикли, «РВД» - рекреаційні види діяльності.

Завдання 7. Доповнити таблицю 1, вказавши мотив рекреації і характер використання рекреаційних ресурсів.

Таблиця 1.

Класифікація рекреаційної діяльності

За головним мотивом рекреації	За характером використання рекреаційних ресурсів
Лікувальна	Кліматолікувальна, бальнеологічна, грязелікувальна
Оздоровча і спортивна	Маршрутна, прогулянкова, купально-пляжна
Пізнавальна	
...	...

Завдання 8. Скласти схему ієрархічної структури територіальних рекреаційних комплексів. Навести приклади. ТРК узгодити з викладачем.

Завдання 9. Скласти схему рекреаційних комплексів за функціональністю.

Завдання 10. Скласти схему типів ТРК за ступенем співвідношення з організацією відпочинку у незмінному природному середовищі і технічних систем (урбанізовані, неурбанізовані), за спеціалізацією та територіальною організацією та навести їх підтипи.

Завдання 11. Охарактеризувати структурно-логічну схему функціональної структури рекреаційного потенціалу території (тема узгоджується з викладачем).

Завдання 12. Скласти схему видів рекреаційних ресурсів території, навести приклади.

Завдання 13. Поясніть ресурсну складову певної території (вибір території узгодити з викладачем), їх вплив на розвиток рекреаційної діяльності. Навести приклади дестинацій, локацій.

Завдання 14. На основі основних оціночних методик медико-біологічної оцінки природних комплексів для рекреаційної діяльності проаналізуйте наступні ресурси окремо взятої території (тема узгоджується з викладачем): а) водні ресурси; б) кліматичні ресурси; в) геоморфологічні ресурси і рельєф; г) рослинні ресурси; д) бальнеологічні ресурси; е) бальнеогрязеві ресурси; є) пізнавальні ресурси; ж) пляжні ресурси

Завдання 15. Скласти цільову програму організації відпочинку: а) приміського; б) довготривалого; в) короткотривалого. Пояснити розбіжності реалізації туристичного продукту для кожного з видів організації дозвілля.

Завдання 16. Скласти комплексну характеристику рекреаційного району: а) Альпійського; б) Середземноморського; в) Причорноморського; г) Північноєвропейського. Нанести на контурну карту кожного району рекреаційні центри.

Завдання 17. Скласти комплексну характеристику рекреаційного господарства однієї з країн Середземноморського району: а) Греції; б) Італії; в) Іспанії; г) Франції; д) Туреччини; е) Хорватії; є) Словенії; ж) Марокко; з) Тунісу.

Завдання 18. Нанести на контурну карту мережу рекреаційних районів Американського континенту. Виділити найбільші курорти та курортні місцевості.

Завдання 19. Скласти комплексну характеристику рекреаційних комплексів США / Канади. Нанести мережу рекреаційних районів, назвати проблеми та тенденції розвитку.

Завдання 20. Охарактеризувати основи рекреаційної діяльності однієї з латиноамериканських країн. Нанести рекреаційні райони та центри однієї з обраних країн.

Завдання 21. Нанести на контурну карту мережу рекреаційних регіонів Африки, найбільші рекреаційні райони та центри.

Завдання 22. Скласти схему факторів, що визначають розвиток рекреаційного господарства регіону.

Завдання 23. Провести аналіз рекреаційних ресурсів Африки. Оцінити екологічні проблеми та рекреаційного навантаження на природне середовище.

Завдання 24. Скласти комплексну характеристику, нанести центри та райони рекреаційної діяльності рекреаційного регіону (Північного, Південного, Східного, Західного, Острівного).

Завдання 25. Скласти характеристику рекреаційних комплексів: ПАР, Єгипет, Кенія, Танзанія, Лівія, Алжир, Туніс, Марокко.

Завдання 26. Нанести на контурну карту мережу рекреаційних регіонів Азії, найбільші центри та райони.

Завдання 27. Скласти комплексну характеристику рекреаційного комплексу одного з регіонів Азії: Південно-Західний, Південно-Східний, Центральний, Південно-Азійський, Східно-Азійський.

Завдання 28. Скласти комплексну характеристику рекреаційних комплексів, нанести на карту найбільші курортні місцевості та центри: а) Китаю; б) Індії; в) Індонезії; г) Японії.

Завдання 29. Проаналізувати статистичну інформацію з туристичних потоків за країнами регіону та скласти таблицю туристичних прибуттів та вибуттів (табл. 2).

Таблиця 2.

Туристичний баланс регіону за країнами

Країна (територія)	Туристичні прибуття, тис. чол.	Туристичні вибуття, тис. чол.	Туристичне сальдо

Завдання 30. Охарактеризувати спеціалізацію та типи рекреаційних комплексів Океанії. Нанести найбільші центри на карту.

Завдання 31. Проаналізувати та виявити рівень рекреаційного обслуговування, типи рекреаційних комплексів Австралії. Нанести на контурну карту рекреаційні райони.

Завдання 32. Нанести на контурну карту України рекреаційне районування її території, найбільші центри та курортні місцевості.

Завдання 33. Скласти комплексну характеристику одного з рекреаційних комплексів України (Карпатський, АР Крим, Азово-Причорноморський регіон, Дніпровський (Національна програма «Намисто Славутича»), Поділля та Полісся).

Завдання 34. Охарактеризувати Національну програму «Намисто Славутича».

Завдання 35. Проаналізувати та навести конкретні приклади раціонального та нераціонального природокористування. Навести програми сталого розвитку територій за однією із областей України.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Рекреологія та рекреаційні комплекси світу» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді презентацій, рефератів тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Рекреаційна діяльність як різновид економічної діяльності. Доповідь 1. Рекреація її значення для людства 2. Рекреології підходи до визначення поняття. 3. Наукові школи рекреації 4. значення рекреаційної діяльності для економічного розвитку країни	12	15
2	Тема 2. Еволюція рекреаційної діяльності Есе 1. Аналіз розвитку рекреації на...етапі 2. Основні види рекреаційної діяльності в ...часи	12	15
3	Тема 3. Теоретичні основи формування рекреаційних комплексів 1. Нпапряцювання вчених.... щодо рекреаційних комплексів. 2. Характеристика...функції рекреації	12	15
4	Тема 4. Етапи та стадії формування територіальних рекреаційних комплексів	12	15

	Презентація 1. Стадії формування рекреаційного комплексу...(назва)		
5	Тема 5. Рекреаційні послуги, потреби і рекреаційний попит Доповідь 1. Дослідження рекреаційних потреб населення в різні часи 2. Зміна рекреаційних послуг, зародження новітніх рекреаційних послуг 3. Історичний аспект формування рекреаційного попиту	12	15
6	Тема 6. Рекреаційно-ресурсний потенціал як основа формування рекреаційного комплексу. Види рекреаційних ресурсів. Презентація Характеристика та аналіз ...рекреаційного ресурсу ...дестинації	12	15
7	Тема 7. Організація лікувально-профілактичних послуг. Презентація 1. Організація лікувально-профілактичних послуг в...	12	15
8	Тема 8. Організація спортивно-оздоровчих послуг Презентація 1. Організація спортивно-оздоровчих послуг в...	12	15
9	Тема 9. Організація культурно-пізнавальних рекреаційних послуг Презентація 1. Організація культурно-пізнавальних рекреаційних послуг	12	15
10	Тема 10. Європейський ТРК Презентація 1. Рекреаційний аналіз країни Європейського регіону	15	20
11	Тема 11. Близькосхідний ТРК Презентація 1. Рекреаційний аналіз країни Близькосхідного регіону	15	20
12	Тема 12. Азійсько-Тихоокеанський ТРК Презентація 1. Рекреаційний аналіз країни Азійсько-Тихоокеанського регіону	15	20
13	Тема 13. Африканський ТРК Презентація 1. Рекреаційний аналіз країни Африканського регіону	15	20
14	Тема 14. Американський ТРК Презентація 1. Рекреаційний аналіз країни Американського регіону	15	20
15	Тема 15. Рекреаційне природокористування й охорона природи у рекреаційних комплексах світу. Доповідь 1. Характеристика законодавства...країни щодо рекреаційного природокористування й охорони природи	15	20
16	Тема 16. Природно-рекреаційні та туристичні ресурси України Презентація 1. Характеристика та аналіз ПРП ...області	12	20
17	Тема 17. Підходи до рекреаційного районування України. Таксономічні одиниці сучасного рекреаційного районування. Доповідь 1. Сучасні дослідження щодо рекреаційного районування України	10	20
18	Тема 18. Особливості розвитку рекреаційного комплексу України. Доповідь 1. Особливостірекреаційної дестинації регіону. Історія її формування.	10	15

1 9	Тема 19. Формування та регіональні проблеми розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України. Доповідь 1. Наукові підходи щодо формування рекреаційних комплексів країни 2. Проблеми розвитку рекреації в... регіоні	10	15
2 0	Тема 20. Характеристика рекреаційних районів України (Західний, Центральний, Східний, Південний, Кримський, Закарпатський). Презентація 1. Характеристика та аналіз розвитку рекреації в...районі	14	25
2 1	Тема 21. Планувальна організація рекреаційних територій Доповідь 1. Перспективи розвитку рекреаційної діяльності в ..регіоні 2. Планування рекреаційних потреб в регіонах... країни	10	20
2 2	Тема 22. Дизайн і архітектура в сучасній Презентація 1. Характеристика та дизайн рекреаційного об'єкту 2. Архітектура та дизайн в рекреації на прикладі... об'єкту	10	15
2 3	Тема 23. Рекреаційне природокористування й охорона природи у рекреаційних комплексах. Доповідь 1. Планування рекреаційного розвитку територій 2. Природоохоронне законодавство України	10	15
	Всього	284	400

Завдання для самостійного опрацювання

1. Формування схеми рекреаційного циклу.

Побудуйте схему щоденного рекреаційного циклу за власним прикладом.

2. Розроблення циклів рекреаційної діяльності.

Як менеджер туристської фірми складіть безперервну програму одноденного відпочинку (цикл рекреаційної діяльності) для нижчеперелічених типів шляхом побудови ланцюга елементарних рекреаційних занять (не менше 5 ланок).

Для кожного циклу визначте цільові, супутні і додаткові ЕРЗ, розподіливши його за днями:

- активно-оздоровчий (14 днів);
- бальнеологічно-кліматичний (18 днів);
- кліматобальнеологічний (21 день);
- комерційно-діловий (4 дні);
- культурно-історичний (екскурсійний) (7 днів);
- купально-пляжний (7 днів);
- лікувально-курортний (21 день);
- мисливсько-рибальський (5 днів);
- паломницький (7 днів);
- приморський (14 днів);
- спортивний (6 днів);
- туристсько-екскурсійний (14 днів).

Категорії рекреантів:

- молоді люди від 18 до 25 років (1 хлопець і 2 дівчини);
- сімейна пара без дітей від 20 до 35 років;

- сімейна пара з дитиною до 10 років;
- сімейна пара з дітьми 10-15 років;
- літня сімейна пара віком понад 60 років.

Презентувати результати роботи.

3. Загальна характеристика обсягів світового рекреаційного процесу.

Використовуючи дані UNWTO проаналізувати міжнародні туристські прибуття в туристських регіонах та субрегіонах світу, беручи до уваги головні тенденції змінювання, частку ринку та середньорічний приріст показників.

Проаналізувати міжнародні туристські надходження (доходи) в туристських регіонах та субрегіонах світу, беручи до уваги головні тенденції змінювання показників частки надходжень та доходів на одне прибуття.

Аналіз необхідно проводити виконувати в такій послідовності:

- 1) загальносвітові тенденції;
- 2) окремі макрорегіони, їх порівняння, визначення лідерів і аутсайдерів;
- 3) відповідні показники за субрегіонами всередині кожного макрорегіону.

Усі визначені тенденції потрібно обов'язково пояснювати, беручи до уваги головні фактори, які впливали на туризм протягом аналізованого періоду. Використовуючи дані UNWTO, проаналізувати діяльність держав – світових лідерів щодо прийому іноземних туристів, доходів від міжнародного туризму.

Визначити питому вагу цих держав стосовно загальносвітових показників та проаналізувати географію їхнього розміщення за туристськими регіонами й субрегіонами.

Провести порівняльний аналіз держав щодо передумов сталого розвитку туризму, зробити висновки.

Питання до екзамену

1. Оцініть комплекс факторів, які впливають на розвиток рекреаційної діяльності.
2. Оцініть основні функції рекреації.
3. Визначте класифікаційні ознаки рекреаційної діяльності. Що у них спільного, і чим вони відрізняються від класифікаційних ознак туризму.
4. Визначте особливості надання рекреаційно-туристських послуг.
5. Виокремте головні фактори, що впливають на формування рекреаційних потреб.
6. Визначте співвідношення і взаємозалежність індивідуальних, групових і суспільних рекреаційних потреб.
7. Визначте методи, які використовуються для дослідження рекреаційних потреб.
8. Визначте закони, якими регулюється рекреаційний попит.
9. Виокремте підходи та відповідні визначення поняття рекреаційно-ресурсний потенціал.
10. Проаналізуйте співвідношення понять «рекреаційні ресурси» та «умови рекреаційної діяльності».
11. Визначить різновиди класифікацій рекреаційних ресурсів. На які групи поділяються рекреаційні ресурси в кожній із них?
12. Визначить, з яких позицій проводиться оцінка рекреаційних ресурсів. Наведіть приклади суб'єктів і відповідних їм об'єктів оцінювання.
13. Визначить головні типи оцінки рекреаційних ресурсів. Коротко їх охарактеризуйте.
14. Визначить, що називають природними рекреаційними ресурсами, накресліть схему класифікації природних рекреаційних ресурсів.
15. Визначить складники біологічних рекреаційних ресурсів.
16. Визначить категорії об'єктів природно-заповідного фонду, які можна використати з метою організації рекреаційної діяльності.

17. Визначить складники історико-культурних рекреаційних ресурсів і накреслити схему їхньої класифікації.
18. У чому полягає сутність поняття «рекреаційна дигресія», якими є її стадії?
19. Визначить складники ТРС і ТРК, поясніть, як вони співвідносяться.
20. Визначить ТРС відповідно до функцій рекреаційної діяльності. Коротко їх охарактеризуйте.
21. Визначить цикл рекреаційної діяльності. Яке практичне значення має визначення і дотримання циклів рекреаційної діяльності.
22. Визначте тенденції, притаманні сучасному етапу розвитку рекреаційної діяльності. 23. Проаналізуйте співвідношення понять «тривалість» і «територіальний характер» рекреаційної діяльності.
24. Визначить поняття «туризм» з економічного, статистичного, правового, соціального поглядів.
25. Чим різняться умови і фактори рекреаційного районування.
26. Проаналізуйте відмінності між умовами й факторами рекреаційного районування. 27. Визначить головні ознаки рекреаційних районів.
28. Які підприємства, заклади й організації належать до соціально-економічних рекреаційних ресурсів.
29. Визначить зміст поняття «рекреаційне навантаження». Проаналізуйте методи, за допомогою яких воно вимірюється.
30. Проаналізуйте економічні інструменти охорони природи.
31. Визначить головні бальнеологічні групи мінеральних вод і бальнеологічні курорти України та світу, де вони використовуються.
32. Визначить, на яких курортах України та світу використовуються природні лікувальні грязі.
33. Проаналізуйте роль водних рекреаційних ресурсів в організації рекреаційної діяльності. Які водні рекреаційні ресурси є в Україні та світі.
34. Визначить структуру та склад об'єктів ПЗФ України. Які різновиди рекреаційного використання можна здійснювати на територіях і об'єктах ПЗФ України.
35. Охарактеризуйте розповсюдження історико-культурних ресурсів по території України. Назвіть великі історико-культурні туристські центри світу.
36. Назвіть фактори, які найбільше впливають на розвиток рекреаційних комплексів у регіоні Європи.
37. Оцініть природні рекреаційні ресурси Європи.
38. Оцініть історико-культурні рекреаційні ресурси Європи.
39. Якою є спеціалізація рекреаційного господарства Західної Європи.
40. Проаналізуйте розвиток рекреаційних комплексів у субрегіонах Європи.
41. Назвіть фактори, які найбільше впливають на розвиток рекреаційних комплексів у регіоні Північної Америки.
42. Охарактеризуйте природні рекреаційні ресурси Америки.
43. Дати оцінку історико-культурних рекреаційних ресурсів Америки.
44. Проаналізуйте розвиток рекреаційних комплексів в субрегіонах Америки.
45. Якою є спеціалізація рекреаційного господарства Карибської Америки.
46. Назвіть фактори, які уповільнюють розвиток рекреаційних комплексів Африки.
47. Коротко охарактеризуйте розвиток рекреаційних комплексів субрегіонів Африки. 48. Оцініть природні рекреаційні ресурси Африки.
49. Оцініть історико-культурні рекреаційні ресурси Африки.
50. Проаналізуйте розвиток рекреаційних комплексів у субрегіонах Африки.
51. Якою є спеціалізація рекреаційного господарства Австралазійського субрегіону? 52. Оцініть рекреаційні ресурси Азії.
53. Оцініть рекреаційні ресурси Австралії та Океанії.
54. Коротко охарактеризуйте розвиток рекреаційних комплексів субрегіонів Азійсько-

Тихоокеанського регіону.

55. Оцініть рекреаційні ресурси Близького Сходу.

56. Охарактеризуйте варіанти класифікації туристських територій України.

57. Сформулюйте практичні й наукові підстави виокремлення рекреаційнотуристських територій.

58. Проаналізуйте головні проблеми розвитку рекреаційного комплексу України.

59. Визначить тенденції розвитку туризму в регіонах України.

60. Виокремте заходи, що є необхідними для забезпечення подальшого розвитку регіональних рекреаційних комплексів України.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристичні ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування / О.О. Бейдик. — К.: ВПЦ «Київський університет», 2001. — С. 395
2. Грановська В.Г., Морозов О.В., Крикунова В.М., Морозова О.С. Туризм і природно-рекреаційний потенціал. Словник-довідник. Херсон : «Олді+», 2020. 236 с.
3. Рекреаційні комплекси світу :конспект лекцій. Для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 242 «Туризм» за усіма формами навчання / Укладач А.Л. Помаза-Пономаренко. — Харків : НУЦЗУ, 2020. — 154 с.
4. Методичні рекомендації до проведення практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Рекреаційні комплекси світу» (для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання за спеціальністю 242 – Туризм) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад. : І. Л. Полчанінова, М. М. Покоłodна. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021 – 60 с

Додаткова

1. Основи рекреалогії (економіко-екологічний та маркетинговий аспект) [текст] : навч. посіб. / І. О. Гродзинська, С. Г. Нездоймінов, О. В. Гусєва, А. В. Замкова. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 264 с
2. Писаревський І. М. Конспект лекцій з дисципліни «Рекреалогія» для студентів 2 курсу всіх форм навчання / І. М. Писаревський, А. А. Рябєв, О. І. Угоднікова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2017. – 93 с
3. Рекреаційні комплекси світу [Текст] : Конспект лекцій для студентів напряму підготовки 6.140103 «Туризм» денної та заочної форм навчання / уклад. О.М. Лютак. – Луцьк: Луцький НТУ, 2014. – 54 с.
4. Рекреаційні комплекси світу : навч. посібник / І. Л. Полчанінова, М. М. Покоłodна; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 107 с.
5. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу Ніжин: Видавництво Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. — С. 336
6. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія. Навчальний посібник / Н.В. Фоменко — К.: Центр навчальної літератури, 2007. с. 312

Інформаційні ресурси

1. Інтернет-ресурс Всеукраїнської громадської організації «Туристична асоціація України».

URL: <http://www.tau.com.ua>.

2. Інтернет-ресурс Всеукраїнської Федерації роботодавців в сфері туризму. URL: <http://www.frtu.org.ua>.

3. Інтернет-ресурс Інституту туризму Республіки Польщі. URL: 152 <http://www.intur.com.pl>. 30

4. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.

5. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

6. Офіційний сайт Всесвітньої туристської організації/ URL: <http://www2.unwto.org/>.

7. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua>

8. Офіційний сайт світової спадщини ЮНЕСКО. URL: <http://whc.unesco.org>.

9. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249826501>.

10. Форми міжнародної торгівлі: туризм. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/international-relations/19236/>.

ДОДАТКИ

Додаток А

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ, ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ ТА
ТУРИЗМУ

КАФЕДРА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ТА ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

Індивідуальне завдання
з дисципліни
«Рекреалогія та рекреаційні комплекси світу»
«СВОТ-аналіз рекреаційного, природно-заповідного фонду... території,
країни...»

Виконав:
ст. __ курсу гр. ____ д.ф.н.
Ф.І.

Перевірив:
к.г.н., доцент
Олійник В.Д.

Одеса -20__
ЗМІСТ

ВСТУП (актуальність теми, мета, об'єкт дослідження, методи, структура роботи)

1. Географічне положення об'єкта
2. Характеристика ресурсів
3. Характеристика інфраструктури
4. Види туризму, дестинації
5. Рекреаційне навантаження об'єкта
6. СВОТ-аналіз об'єкта

ВИСНОВКИ

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Вимоги до роботи: документ ворд, поля усі – 2 см., шрифт: 14 кегль, тайм
ню роман, вирівнювання по ширині, абзаци 1,25 см., міжстроковий інтервал
1,5. Список літератури за вимогами ДСТУ 8302:2015.

Обсяг роботи від 20 стор.

Приклад оформлення використаних джерел
з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015
«Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	Дичківська О. О. Інноваційний менеджмент : конспект лекцій. Київ : ДІА, 2018. 82 с. Бондаренко В. Г. Історія України. Львів, 2017. 153 с. Лазор О. Я. Державне управління у сфері реалізації екологічної політики в Україні: організаційно-правові засади : монографія. Львів : Ліга-Прес, 2003. 542 с. Ваш О. М. Етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2018. 104 с. Гурманова Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. та допов. Київ : ЦУЛ, 2017. 193 с.
Два автори	Мартиненко З. Е., Макар І. В. Управління підприємством: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2017. 296 с. Палеха В. І., Карпова П. В. Менеджмент організацій : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 120 с. Білоус С. І., Корнійчук В. П. Філософія освіти : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2016. 176 с. Мороз І. С., Василенко Н. Ю. Маркетинг : конспект лекцій. Київ : Молодь, 2016. 102 с. Вердіна С. А., Волков А. А. Контролінг : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. Вердіна С. А., Волков А. А. Контролінг : навч. посіб. Вид. 3-тє., переробл. та допов. Херсон, 2017. 212 с.
Три автори	Тарнавська Г. Я., Марценюк Н. С., Герасимова Т. М. Фінанси : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2017. 412 с.

	Пустовенко В. В., Максименко І. Л., Яким А.С. Безпека життєдіяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2017. 348 с.
Чотири автори	Інновації : навч. посіб. / Гуревич Д. Т., Чекан О. С., Грибан О. М., Макарова В. В. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 389 с. Вища математика : конспект лекцій / Ткачук Т.С. та ін. Київ, 2015. 82 с.
П'ять і більше авторів	Операційний менеджмент : підручник / С. М. Поплавська та ін. Київ : ЦУЛ, 2011. 267 с. Охорона праці : навч. посіб. / О. І. Подольська та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2017. 264 с. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : станом на 10 жовт. 2017 р. / К. І. Мягченко та ін. ; за заг. ред. І. М. Ливанова. Київ : ЦУЛ, 2017. 428 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	Веретенко В. В. Міжнародний маркетинг : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Марценюка. Київ, 2015. 374 с. Бутенко М. П., Качур В. П., Петренко С. В. Психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Дутко. Київ : ЦУЛ, 2017. 332 с.
Без автора	30 років історичному факультету: історія та сьогодення (1986-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. В. В. Черепані. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 340 с. Етнографія : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Гарапка; уклад. А. І. Гарапка. Київ : ЦУЛ, 2018. 320 с.
	Міжнародні відносини : монографія / за ред. М. А. Березовського. Київ : ЦУЛ, 2016. 162 с. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: П. О. Бедрія, О. О. Петренка. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Тарнавського. Київ : ЦУЛ, 2016. 186 с. Підготовка фахівців у ВНЗ в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Мукачево, 4-5 жовт. 2018 р. Мукачево : МДУ, 2018. 226 с. Освіта в Україні: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Марценюк (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2017. 319 с. Товарознавство / упоряд. В. Олексик. Київ, 2014. 804 с.

Багатотомні видання	Енциклопедія рослин / редкол.: І. М. Деркач та ін. Київ : ЦУЛ, 2016. Т. 8. 812 с. Безруков В. Д. Поэзия : в 2 т. / ред. изд.: Л. Г. Мороз, А. Г. Мягченко; авт. вступ. ст. А. В. Сипина. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2016. Т. 2. 206 с. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с. Бюджетна система України: історія, стан та перспективи : у 3 т. / Акад. прав. наук України. Львів : Право, 2012. Т. 2 : Бюджетний менеджмент / заг.ред. Ю. П. Бубряка. 476 с. Кучеренко Н. П. Казначейська справа : в 6 т. Київ : Право, 2016. Т. 3 : Контроль у системі Державного казначейства. 432 с. Дендрофлора України. В 12 т. Т. 2. Дикорослі та культивовані дерева і кущі. Вип. 1. Покритонасінні / Л.І. Перхоменко. Київ : Наукова думка, 2012. 200 с.
Автореферати дисертацій	1.Петров О. Г. Музикотерапія : автореф. дисканд. псих. Наук : 12.00.06. Київ, 2009. 40 с.
Дисертації	Петрук Л. А. Дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Львів, 2004. 140 с.
Законодавчі та нормативні документи	Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2015. 98 с. Конституція України : станом на 1 жовтня 2017 р. / Верховна Рада України. Київ : Право, 2017. 93 с. Про вищу освіту : Закон України від 05.09.2016 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2016. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. Податковий кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536. Про освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2018. URL:http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2018). Питання соціального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2017 р. № 1060. <i>Офіційний вісник України</i>. 2018. № 5. С. 430–443. Про інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2019-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2018 р. № 43/2018. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2018. 23 лют. (№ 35). С. 10.

	Про затвердження Вимог до оформлення кандидатської дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2018 р. № 50. <i>Офіційний вісник України</i>. 2018. № 25. С. 139–141. Інструкція щодо порядку оформлення і ведення особових справ отримувачів усіх видів соціальної допомоги : затв. наказом М-ва. праці та соц. політики від 19.09.2006 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2006. 19 верес. (№ 18). С. 15–16.
Архівні документи	1. Лист Голови Спілки «Первоцвіт» Г. Ф. Петренка на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Поповича щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.
Патенти	Зернозбиральний комбайн: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. Спосіб лікування гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	Марченко М. І., Кополович А. Д., Яким Б. М. Про точність визначення радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). Федорченко Б. А., Смотрич В. Н. Радиационное повреждение материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с. : ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ 2006-4).
Стандарти	ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ 3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	Прокопенко И. П. Каталог растений для работ по экодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. Історична спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Петров, О. В. Олійник. Харків, 2000. 64 с.

	Пам'ятки історії та мистецтва Закарпатської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Петрик та ін.; Упр. культури Закарпат. облдержадмін., Закарпат.іст. музей. Ужгород, 2003. 160 с.
Бібліографічні показники	Боротьба з злочинністю: нагальна проблема сучасності : бібліогр. показч. Вип. 3 / уклад.: О. В. Куріпта, відп. за вип. Н. М. Щур; Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2017. 60 с. Іван Марченко : біобібліогр. показч. / уклад. В. Петрик. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч.
Аналітичний бібліографічний запис Складова частина видання (глави, розділу, статті) розділовий знак «дві навіскіні риски» («//») можна замінювати крапкою, а відомості про документ (його назву), виділяти шрифтом (наприклад, <i>курсивом</i>).	
Частина видання: книги	Петренко М. А. Международное право и роль Конституционного Суда Украины // Максим Петренко: право як буття вченого : зб. наук. пр. до 60- річчя проф. М. А. Петренко / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493. Якса А. П. Економічна політика держави. <i>Двадцять п'ять років з економічним правом</i> : вибрані праці. Харків, 2017. С. 205–212. Корнійчук Т. О. Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності. <i>Педагогіка</i> : навч. посіб. / за заг. ред. Т. О. Корнійчука. Київ, 2017. С. 195–197.
Частина видання матеріалів конференцій (тези доповіді)	Лалак Н. В. Шляхи підвищення мотивації молодших школярів до навчання // Анотовані результати науково-дослідної роботи інституту педагогіки за 2011 рік : збірник тез повідомлень. Київ, 2012. С.202–203. Максименко Д. В. Методи оперативної діагностики виробничої діяльності підприємства // Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці: збірник тез та доповідей І Міжнародної науково-практичної конференції (м.Київ, 21 лютого 2013 р.) / відпов. за випуск Мельничук Б.В. Київ, 2013. С.331–335. Цехмістров І. І., Перець І.П. Про бюджет. <i>Дослідження проблем в Україні очима молодих вчених</i> : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.

Частина довідкового видання	Павлик І. М. Право інтелектуальної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 683. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. <i>Основи педагогіки освіти</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Дмитрука, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55. Попович Н.І. Початкова освіта // Педагогічна енциклопедія. Київ, 2003. Т.5. С. 699.
Частина видання: продовжуваного видання	Куцінко Т. О. Адміністративне законодавство України: реалії та перспективи формулювання // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. Безруков С. А., Хмельов А. А. Дослідження циліндричних оболонок. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159. Хорошилова С. А., Малафіїк Л. О., Хмельов А. А. Моделювання складеної конструкції за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	Кучеренко О. О. Конституційні права людини і громадянина // Часопис Київського університету права. 2007. № 4. С. 88–92. Коваль Л., Коваль П. Переваги дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017.1 листоп. (№ 205). С. 5. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2017. Vol. 18, No 2. P. 109–118.
Електронні ресурси	Україна очима дітей : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). Хміль А. А. Функції державної служби за законодавством України // Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsei.org.ua/5_2017/32.pdf.